

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เทศบาลตำบลหนองพลับ
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เทศบาลตำบลหนองพลับ

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันกาทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Pre-Decision

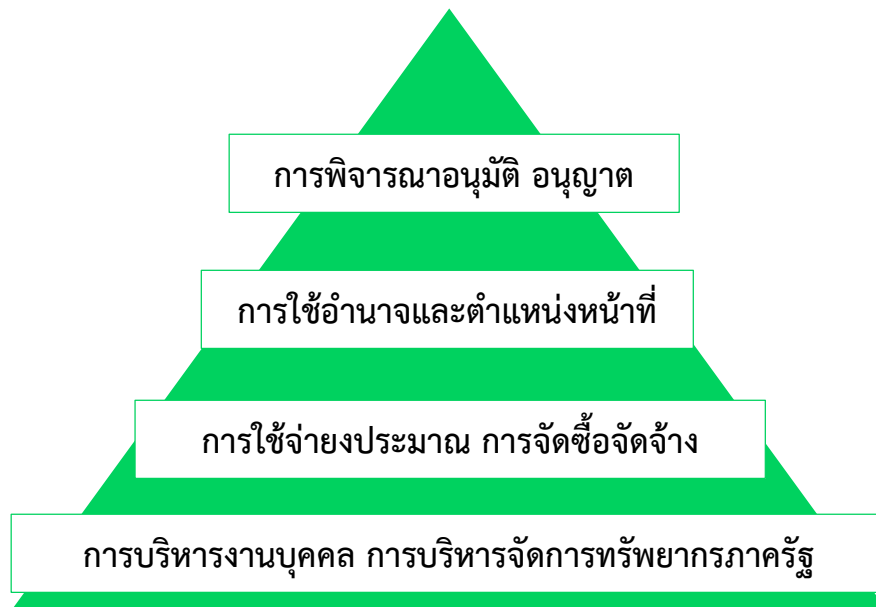
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการทำงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา / พฤติกรรมที่เคยรับรู้มาเคยเกิดมาก่อนคาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำหรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากทรัพยากร ประมาณ การล่องหนในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยงหรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

- ๑). Work Shop
- ๒). การระดมสมอง
- ๓). การออกแบบสอบถาม
- ๔). การถกเถียง ทียบยก ประเด็นที่มีโอกาสเกิด
- ๕). การสัมภาษณ์
- ๖). การเปรียบเทียบวิธีปฏิบัติกับองค์กรอื่น

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังขึ้นเป็นประจำ หรือ มีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	มีโอกาสดังขึ้นบ่อยครั้ง หรือ มีโอกาสดังขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังขึ้นบางครั้ง หรือ มีโอกาสดังขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	มีโอกาสดังขึ้นน้อยครั้ง หรือ โอกาสดังขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสดังขึ้นได้ยาก หรือ มีโอกาสดังขึ้น ๑ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๘๐๐,๐๐๐ ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูก ลงโทษชี้มูลความผิด เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๔๐๐,๐๐๐ ถึง ๘๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้าน ความโปร่งใส
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงเจ้าหน้าที่ ภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้ง เบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท หรือ น้อยกว่า	แทบจะไม่มี

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary)

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕ ปานกลาง	๑๐ สูง	๑๕ สูงมาก	๒๐ สูงมาก	๒๕ สูงมาก
๔	๔ ปานกลาง	๘ ปานกลาง	๑๒ สูง	๑๖ สูงมาก	๒๐ สูงมาก
๓	๓ ต่ำ	๖ ปานกลาง	๙ สูง	๑๒ สูง	๑๕ สูงมาก
๒	๒ ต่ำ	๔ ปานกลาง	๖ ปานกลาง	๘ ปานกลาง	๑๐ สูง
๑	๑ ต่ำ	๒ ต่ำ	๓ ต่ำ	๔ ปานกลาง	๕ ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
เทศบาลตำบลหนองพลับ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑.๑ การเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติอนุญาต	๑x๑ (ต่ำ)	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามอย่างใกล้ชิด ๒. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางระบบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงาน ทางเว็บไซต์หลักของเทศบาลฯ	
	๑.๒ การรับของขวัญของฝาก จากบุคคลที่มาติดต่อราชการ	๑x๑ (ต่ำ)	๑. มาตรการ No Gift Policy	
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์	๒x๑ (ต่ำ)	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามอย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบการให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบพร้อมแนบรูปถ่ายสถานประกอบการเสนอผู้บริหาร ๓. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ ๔. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้รับการพิจารณาทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ ๕. มาตรการ No Gift Policy	
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	คณะกรรมการตรวจการจ้าง ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง	๓x๓ (สูง)	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามอย่างใกล้ชิด ๒. มีการประชุมของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุและผู้ควบคุมงานเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรายการเนื้อหาของสัญญาเมื่อเริ่มต้นสัญญา ๓. มีการไปตรวจสอบสถานที่จริงก่อนการก่อสร้างและก่อสร้างแล้วเสร็จ ๔. มีการตรวจเช็คเนื้องานจริงเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ	

			๕. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้รับการพิจารณาทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ	
๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารทรัพยากรภาครัฐ	การเรียกรับเงินผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน เพื่อรับโอน(ย้าย) พนักงานเทศบาล	๒x๒ (ปานกลาง)	<p>๑. มาตรการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล</p> <p>๒. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามอย่างใกล้ชิด</p> <p>๓. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครพนักงานผ่านสื่อช่องทางประชาสัมพันธ์ต่างๆ</p> <p>๔. มีการดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ</p> <p>๕. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้รับการพิจารณาทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ</p>	